

[eu och facket]

Omfattande protest från arbetsrättsjurister

600. Så många av Europas arbetsrättsjurister har skrivit på ett upprop som uppmanar EU:s ledare att respektera grundläggande fackliga och sociala rättigheter.

Arbetsrättsjuristerna konstaterar att den så kallade trojkan, som består av Internationella valutafonden [IMF] och de två EU-institutionerna, EU-kommissionen och Europeiska Centralbanken [ECB] krävt av eller till och med ålagt medlemstater att genomföra så kallade strukturreformer på arbetsmarknaden till de fackliga organisationernas nackdel: "Dessa åtgärder bidrar endast till att fördjupa den ekonomiska och finansiella krisen, i stället för att lösa den", konstaterar arbetsrättsjuristerna.

Uppropsmakarna uttrycker sin "allvarliga oro för de åtgärder som har vidtagits och deras konsekvenser för den rättsliga, ekonomiska, och politiska utvecklingen inom EU". De konstaterar att den pågående eurokrisen utövar ett "olidligt tryck" på löntagare och deras rättigheter i många länder. Inte nog med att kollektiva förhandlings-system undermineras på olika håll, utan det pågår en "systematisk attack" på själva rätten till kollektiva förhandlingar. Vissa EU-stater tvingas av

"trojkan" att genomföra "dramatiska avregleringar av arbetsmarknaden" och av "det sociala skyddsnätet" vilket leder till att de fackliga organisationerna försvagas. Osäkra anställningsvillkor breder ut sig och medför mer osäkerhet samtidigt som arbetslösheten ökar, vilket leder till "ökad fattigdom och social oro".

Undertecknarna av uppropet befarar att den "europeiska sociala modellen" tvingas undergå en "smygande fortskridande nedmontering som på sikt kan leda till dess fullständiga försvinnande". De motsätter sig "starkt en dylik inriktning" och de åtgärder som har lett fram till dagens situation: "Vi uppmanar EU och dess institutioner att återställa efterlevnaden av Unionens rättsliga skyldigheter och politiska mål och att ta ansvar för ett hållbart socialt Europa".

Alla protester mot den EU-dikterade åtstramnings-, nedskärnings- och avregleringspolitiken är naturligtvis välkomna, men att förvänta sig att EU:s institutioner ska kunna bedriva en annorlunda politik med mindre än att de fördrag som EU bygger på revideras i grunden, är aningslöst och riskerar att leda motståndskampen på villovägar. Lissabonfördraget innebär en lagstadgad nyliberalism. Enligt artikel 119 ska EU vara "en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens".

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. För ett tag sedan presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, sade LO:s dåvarande ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 623 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF
Christel Niby, Fastighetsanställdas Förbund

Litauen är på väg att klara EMU-krav

Litauen är på väg att klara inträdeskraven för EMU och bli det 19:e eurolandet 2015. Det visar EU-kommissionens höstprognos.

Kommissionen spår att Litauens budgetunderskott för 2013 blir 3,0 procent av BNP, alltså exakt på gränsen. Litauens konsoliderade bruttoskuld spås bara uppgå till 39,9 procent 2013, långt under inträdeskravet på högst 60 procent. Litauen klarar också kravet för en stabil växelkurs och deltagande i växelkursmekanismen ERM2. Litauens litas knöts till ERM2 i juni 2004 och har dessutom hållit fast växelkurs mot euron sedan februari 2002. Litauen ser även ut att klara inflationskravet. Litauens inflation spås bli 1,4 procent i år och 1,9 och 2,4 procent under 2014 respektive 2015. Kommissionen har vid tidigare bedömningar av så kallade kandidatländer tolkat av Maastrichtfördragets inflationskrav med utgångspunkt från genomsnittet av de tre EU-länder med lägst inflation, plus 1,5 procent.

Nytt "stödpaket" till Grekland tas fram

Ett nytt så kallat stödpaket till Grekland, som ska fylla ett finansieringsgap på 4 miljarder euro, håller på att tas fram. Paketet kommer att innehålla såväl nya lån som åtgärder för att minska landets skulder. Det skriver den tyska dagstidningen Die Zeit, med hänvisning till anonyma källor, rapporterar Bloomberg News.

Enligt källorna kan medel för att rekapitalisera Greklands banker komma att användas för att fylla finansieringsgapet. Vidare uppges ECB delta i de nya stödåtgärderna.

ECB räknar med att övervaka 124 banker

ECB, Europeiska centralbanken i tyska Frankfurt, har för avsikt att bevaka 124 "signifikanta" banker i euroområdet i sin kommande roll som "single supervisor".

Tyskland har flest banker på listan, 24 stycken,

inklusive Deutsche Bank och Commerzbank, Spanien har 16 banker på listan, Italien 15 och Frankrike 13.

ECB kommer att utvärdera bankernas balansräkningar under nästa år som en del av förberedelserna inför att den tar ansvaret för bankövervakningen i euroområdet.

Experterna vill att Riksbanken sänker styrräntan

Dagens Industris så kallade skuggdirektion vill att Riksbanken sänker styrräntan med 25 punkter.

Skuggdirektionen är dock inte helt enig om sänkningen. Två ledamöter vill se en sänkning om 25 punkter till 0,75 procent, medan två vill se en sänkning med 50 punkter. En vill se en oförändrad ränta.

Harry Flam och Ebba Lindsö argumenterar båda för en sänkning med 50 punkter.

"BNP har reviderats nedåt, kronan är stark och arbetslösheten är hög", säger Ebba Lindsö.

Bidrag för EU-vård begränsas

Vård i ett annat EU-land ska inte kosta men än i Sverige. Det har riksdagen beslutat. Från den 1 oktober kan en svensk patient bli ersatt av Försäkringskassan för högst vad samma vård skulle ha kostat i Sverige minus den avgift patienten skulle ha betalt för vården i Sverige.

Patienter som vill söka vård i ett annat EU-land ska i förväg kunna få förhandsbesked från Försäkringskassan om vad ersättningen blir för vårdkostnaderna.

Brittiska företag vill stanna i EU

I en rapport som presenterades vid näringslivsorganisationen CBI:s årliga konferens i London nyligen konstateras att nästan 80 procent av företagen vill att Storbritannien ska vara kvar i EU.

Premiärminister David Cameron har lovat briterna en folkomröstning om landets EU-medlemskap år 2017, efter en eventuell valvinst för Torypartiet 2015 och en omförhandling av det brittiska medlemskapsavtalet med EU.

Fortsatt hög arbetslöshet i EU och Euroland

Arbetslösheten i samtliga 28 EU-länder uppmättes till samma nivå i september som föregående månad, dvs. 11,0 procent.

Arbetslösheten i euroområdet uppgick till 12,2 procent i september, oförändrat från reviderade 12,2 procent föregående månad [12,0].

Det visar statistik från Eurostat.

Eurostat beräknar att 19,447 miljoner personer i euroområdet var arbetslösa i september, medan 26,872 miljoner personer var arbetslösa i hela EU. Jämfört med föregående månad var det en uppgång med 60.000 personer i euroområdet och en uppgång med 61.000 personer i hela EU. Jämfört med samma månad 2012 ökade antalet arbetslösa i euroområdet med 996.000 och ökade med 978.000 i hela EU.

I september 2012 var arbetslösheten i euroområdet 11,6 procent, och i EU-28 var den 10,6 procent.

Ungdomsarbetslösheten, under 25 år, i euroområdet uppgick till 24,1 procent i september, upp från 23,6 procent samma månad 2012.

I hela EU var ungdomsarbetslösheten 23,5 procent i september, upp från 23,1 procent samma månad 2012.

Högst september-arbetslöshet av rapporterade länder i euroområdet hade Spanien, 26,6 procent. Lägst arbetslöshet noterades i Österrike med 4,9 procent.

Eurostats arbetslöshetsdata baseras på ILO:s rekommendationer.

Den permanenta massarbetslösheten i EU i allmänhet och i Euroland i synnerhet, är ingen tillfällighet. Den är ett resultat av medvetna politiska val som dessutom finns stadfästa i EU:s grundlag, Lissabonfördraget.

Enligt fördraget ska huvudmålet för den ekonomiska politiken vara låg inflation [”upprätthålla prisstabilitet”]. Och huvudansvaret för den ekonomiska politiken i Euroland ska enligt fördraget skötas den ”oberoende” europeiska centralbanken, ECB, i Frankfurt. ECB:s regulator är penningpolitiken [framför allt genom att höja eller sänka räntan].

ECB:s mål är att hålla inflationen under men nära 2,0 procent. Eurostat meddelade nyligen att inflationen i euroområdet i oktober sjönk till 0,7 procent från 1,1 procent. Inflationstakten är

därmed på den lägsta nivån sedan 2009.

”Den senaste inflations- och arbetslöshetsstatistiken kommer att öka pressen på ECB att vidta nya åtgärder för att stödja ekonomin”, skriver analyshuset Capital Economics i en kommentar [Dagens Industri 1 november].

Arbetslösheten ses i EU som ett sekundärt problem, långt viktigare är prisstabilitet och balanserade budgetar.

Gösta Torstensson

Transaktionsskatt strider mot EU-rätten

Under en längre tid har EU-länderna varit på gång att införa en skatt på finansiella transaktioner i unionen. Detta var från början något som lanserades av vänsterrörelsen Attack i slutet på 1990-talet och förespråkare för den så kallade Tobinskatten har under lång tid avfärdats som förvirrade vänstertomtar. Men nu är 11 euroländer, däribland Tyskland och Frankrike, i princip överens om att införa en förvisso blek kopia av Tobinskatten, kallad FTT.

Planer på att införa FTT gillas dock inte av ministerrådets egna jurister, uppger Reuters. I ett omdöme hävdar rådets rättstjänst att planerna bland annat är ”diskriminerande”, utgör ett ”hinder för det fria flödet av kapital” och inte är förenliga med EU:s grundlagar ”eftersom icke deltagande länders befogenheter överträds”.

Enligt Lissabonfördragets artikel 63 ”ska alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna”.

Liberaliseringen av kapitalrörelser var det första steget i införandet av den ekonomiska och monetära unionen [EMU]. Det inleddes den 1 juli 1990 med en fullständig liberalisering av kapitalrörelser mellan alla medlemsstater. Direktivet som införde liberaliseringen antogs 1988 och innebär att alla hinder mot kapitalrörelser och betalningar över gränserna är förbjudna.

Som ett led i den av den socialdemokratiska regeringen anbefallna anpassningen till EU beslöt riksdagen att avveckla den svenska valuta- och kreditmarknadsregleringen i förtid.

Beslutet trädde i kraft 1 juli 1989 och röstades igenom i riksdagen helt utan debatt.

Gösta Torstensson

Kraftig ökning av fattiga i EU-länderna

Miljoner människor har gått från välstånd till fattigdom i Europa som upplevt den värsta ekonomiska krisen på 60 år, skriver Röda Korset i en ny rapport.

I rapporten levereras hård kritik mot kris- hanteringen i eurozonen. De humanitära konsekvenserna kommer att bli långvariga med social utslagning och stor oro för framtiden. Det ger grogrund för ökad främlingsfientlighet och extrema åsikter.

Rapporten bygger på erfarenheter från 42 europeiska länder. I 22 av länderna har andelen människor som är beroende av Röda Korsets matbistånd ökat med 75 procent mellan 2009 och 2012. 3,5 miljoner människor köar i dag för att få mat. 43 miljoner i Europa kan inte äta sig mätta varje dag och för första gången i modern tid tvingas barn i Europa leva under svårare förhållanden än sina föräldrar.

I rapporten målas ett Europa upp där de humanitära konsekvenserna kommer att bli långvariga, där social utslagning och oro för att ha mat på bordet blir allt vanligare. Röda Korset efterfrågar nu sociala skyddsåtgärder för att minska fattigdom och utanförskap i både Sverige och i hela Europa.

Enligt Röda Korset så saknar allt fler möjligheter att betala sjukvård och mediciner, för första gången i modern tid tvingas barn i Europa leva under svårare förhållanden än sina föräldrar.

Rapporten bygger på erfarenheter från nationella Rödakors- och Rödahalvmåneföreningar. Jämfört med en första rapport från oktober 2009 har läget försämrats dramatiskt. De redan utsatta har drabbats ännu hårdare av den så kallade Trojkans [EU, ECB och IMF] krispolitik och en stor del som tillhört en arbetande medelklass har dragits med i krisen. 120 miljoner människor i Europa lever i riskzonen för fattigdom enligt EU:s statistikbyrå Eurostat.

När några andra faktapunkter från rapporten:

- 3,5 miljoner människor får matbistånd av Röda Korset i Europa.
- 1,2 miljoner människor i Spanien får matbistånd, en ökning med drygt 100 procent sedan 2009.
- 30 miljoner måltider distribueras av Franska Röda Korset 2012.

- 140.000 människor i Lettland får matbistånd, en ökning med 100.000 sedan 2009.
- 43 miljoner människor i Europa kan inte äta sig mätta varje dag [enligt Eurostat i 32 länder].
- 120 miljoner människor lever i riskzonen för fattigdom i Europa [Eurostat].
- 343.000 människor i Ungern är arbetslösa och lever utan socialt skyddsnät.
- 21,8 procent av Spaniens befolkning lever under den europeiska fattigdomsgränsen.
- 8,9 procent av arbetande människor i Europa lever under fattigdomsgränsen.
- 1,33 miljoner människor i Tyskland får inte lönen att räcka till utan bidrag.

Gösta Torstensson

”Baksmällan efter privatiseringsfesten”

Under rubriken ”Baksmällan efter privatiseringsfesten” skriver Expressens politiska redaktör Anna Dahlberg [3 november] att ”borgerligheten vacklar som en groggy boxare i privatiseringsfrågan” efter att de dåliga nyheterna kommit slag i slag den senaste tiden. ”Det är uppenbart att det inte finns någon samlad strategi kring hur privatiseringsfrågan ska hanteras. I stället gör man blixnutryckningar för att fixa det senast upptäckta problemet”, skriver Anna Dahlberg som menar att ”valfrihetsrevolutionen är ett högerprojekt och en del av dess ideologiska DNA”.

Samtidigt noterar hon att högern inte är ”ensam om att famla i privatiseringsfrågan” då inte heller Socialdemokraterna vet ”vilken fot de ska stå på och vilken åsikt som passar bäst för dagen”.

Två dagar tidigare [1 november] hade Jonas Sjöstedt konstaterat på Expressens debattsida att det bara är Vänsterpartiet som ”driver frågan om att få bort de privata vinsterna i skolan” och kritiserat Socialdemokraterna och Miljöpartiet för att de gjort upp med högeralliansen i ”friskolekommittén” om att vinster ska få tas ut även framöver och att de därmed tappat trovärdighet i det som kan bli en av de stora valfrågorna. ”Det visar att trianguleringen, att försöka ta bort skillnaden mellan partierna, har ett högt politiskt pris i form av politisk otydlighet”, slog Jonas Sjöstedt fast.

Gösta Torstensson

”Åtstramningspolitiken måste stoppas”

Grekland befinner sig i dag i en mycket svår situation. Arbetslösheten ligger på nära 30 procent, för ungdomar på 65 procent. Fattigdomen har ökat kraftigt. Nedskärningarna drabbar vanliga greker hårt. Skolor, sjukhus, vård och omsorg försämras. Ungdomar emigrerar i massor.

Sverige har en historia av solidaritet med Grekland. Från Röda Korsets insatser under den nazistiska ockupationen till den enorma solidariteten från svenska folket under diktaturen 1967–1973.

Under dagens kris har solidariteten lyst med sin frånvaro. Från många svenska politiker har i stället motsatta tankegångar hörts. Tillsammans med flera medier har de deltagit i skuldbeläggandet av landet. Man skyller på det grekiska folket och upprepar i vissa fall rena missförstånd om deras arbetsvillkor och pensionsålder.

Vi kommer att arbeta för att bilda ett svenskt nätverk för solidaritet med Grekland. Nätverket ska vara partipolitiskt obundet och välkomnar alla som vill uppmärksamma situationen och arbeta för att förändra den.

Vad är det då som behövs?

Naturligtvis uppmanar vi alla att stödja befolkningen ekonomiskt, till exempel genom bidrag till SOS Barnbyar som tar hand om de barn föräldrarna inte längre kan mätta, eller till de sjukhusinsamlingar som går till läkemedel och sjukvård eller andra insamlingar som når det grekiska folket.

Men främst kräver vi att Sverige höjer rösten emot den sparpolitik som nu påtvingas landet från den så kallade trojkan [EU, ECB och IMF]. Den politiken förvärrar bara Greklands situation. Skulden ligger i dag på runt 170 procent av BNP. Att i detta läge kräva att landet ska fortsätta betala räntor, samtidigt som ekonomin krymper, är orimligt. Det kommer bara att leda till att situationen förvärras. I stället för att lindra gör åtgärderna det motsatta: det blir omöjligt för landet att komma på fötter.

De nödlån som trojkan ger Grekland har kallats räddningspaket eller sparpaket. I själva verket är det lån mot ränta. Många långgivare har kunnat låna till en ränta på 1 procent och sedan lånat vidare pengar till Grekland mot en ränta på

mellan 3 och 5 procent. På så sätt fortsätter man att tjäna pengar på landets kris, alltmedan Grekland inte längre har råd att underhålla sin offentliga sektor och befolkningen går på knä.

Krisen offerar välfärden och hotar demokratin. Trojkan och den grekiska regeringen stoppade inte bara förslaget om en folkomröstning om åtstramningspolitiken. Under en tid tillsattes dessutom en riksbankchef som premiärminister utan att folket fick säga sitt. Som en följd av trojkans åtstramningspolitik stängdes det statliga tv- och radiobolaget.

Åtstramningspolitiken har också bidragit till ökad rasism då det nynazistiska partiet växer genom att skylla krisen på invandrarna. Rasism är inget nytt fenomen vare sig i Grekland eller i Europa. Men historien visar oss att rasism, nedskärningar och depression är en farlig kombination. Mordet på den grekiske rapparen Pavlos Fyssas är bara ett exempel.

Självfallet bär grekiska politiker ett eget ansvar för det finansiella läge landet hamnat i. Men för att Grekland ska kunna leva och ekonomin ska kunna återhämta sig måste sparpolitiken upphöra. Skulden måste skrivas ned och omförhandlas. IMF publicerade en rapport i juni där man erkände att hanteringen av Grekland hade varit ett misstag. I rapporten, IMF Country Report No. 13/156, står att omförhandling av skulden borde ha skett tidigare och att tillväxtprognoserna varit för optimistiska med tanke på landets stora statskund. ”Att förhandla om skulden hade varit det bästa alternativet från början”, skriver IMF.

Vi uppmanar svenska regeringen att höja rösten för demokrati, välfärd och solidaritet. Åtstramningspolitiken måste stoppas innan det är för sent.

Sven Britton, professor och läkare

Peter Curman, poet

Kajsa Ekis Ekman, journalist och författare

Theodor Kallifatides, författare

Azar Mahloujian, författare

Elisabeth Marjanoviæ Cronvall, regissör och producent

Behrang Miri, musiker och skådespelare

Alexandra Pascalidou, författare och programledare

Arja Saijonmaa, sångare och humanitär aktivist

Jan Stolpe, översättare

Jan Henrik Swahn, författare

Tomas Tranströmer, poet

Mikael Wiehe, protestsångare

Per Wästberg, ledamot av Svenska Akademien och åtta andra kulturpersonligheter

Socialdemokraterna är för ett socialt protokoll

Socialdemokraterna har förbundit sig att verka för ett socialt protokoll i EU. Det protokollet skulle enligt socialdemokraterna betyda att Laval-områdets konsekvenser kan upphävas och att kollektivavtalen kan komma att gälla för alla som arbetar i Sverige.

– Det handlar om att upphäva Laval-områdets konsekvenser och se till att fackliga rättigheter är överordnad den fria rörligheten, säger Marie Granlund, socialdemokrat och vice ordförande i EU-nämnden.

Hon säger att ett socialt protokoll skulle göra det möjligt att få ordning och reda – och ställa krav på att svenska lagar och regler. Det skulle göra sociala rättigheter starkare än ekonomiska rättigheter inom EU.

Sedan LO:s senaste kongress har Socialdemokraterna och LO diskuterat att få in ett socialt protokoll i EU:s stadga. En överenskommelse var klar i slutet av september och Socialdemokraternas partistyrelse har ställt sig bakom den.

– Det vi kommit överens med Socialdemokraterna om förändrar tonläget dramatiskt. Det betyder att Socialdemokraterna vid nästa ändring av EU:s fördrag ska verka för ett socialt protokoll både inför förändringen och när det nya fördraget ska ratificeras i Sverige, säger Claes-Mikael Jonsson, jurist på LO och en av dem som fört diskussioner med Socialdemokraterna.

På LO:s representantskap berättade LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson om överenskommelsen med Socialdemokraterna. Han sa att han tagit upp frågan på Europafackets möte. Facken i Europa försöker förmå partier att vid nästa fördragsändring arbeta för att få in ett socialt protokoll i fördraget och på så vis stärka möjligheterna att hävda fackliga rättigheter. Än så länge har de tyska och de svenska socialdemokraterna förbundit sig att arbeta för ett socialt protokoll.

LO:s Claes-Mikael Jonsson tror att det inom några år blir en ändring av EU:s fördrag, eftersom eurokrisen gör det nödvändigt att ändra stadgarna för EU. I samband med det blir det då möjligt att kräva ett socialt protokoll.

Det är bra att Socialdemokraterna sent om sänder ställning för ett socialt protokoll som ska tas in som ett juridiskt bindande protokoll till det

nya fördraget.

För det första är frågan varför Socialdemokraterna inte drev detta under de senaste fördragsförhandlingarna som resulterade i Lissabonfördraget. Byggnads, Transport och andra LO-förbund drev opinion i frågan och Europafacket hade utarbetat ett konkret förslag i fyra punkter, men den socialdemokratiska riksdagsgruppen vek ned sig och röstade villkorslöst ja till Lissabonfördraget.

För det andra är det så att ett socialt protokoll inte upphäver Laval-områdets konsekvenser eller med automatik medför att fackliga rättigheter är ”överordnad den fria rörligheten”, såsom socialdemokraten Marie Granlund, vice ordförande i riksdagens EU-nämnd, påstår. Däremot skulle det kunna påverka EU-domstolens framtida praxis eftersom ett socialt protokoll ska vägas mot den fördragsfästa inre marknaden med fri rörlighet för bland annat tjänsteföretag, typ lettiska byggbolag. Att ett socialt protokoll ”skulle göra sociala rättigheter starkare än ekonomiska rättigheter inom EU” som Marie Granlund föreställer sig är ett önsketänkande.

För det tredje krävs det enhällighet bland EU:s medlemsländer för att ändra i fördragen, EU:s grundlagar. Det förefaller föga troligt att de baltiska staterna, Polen, Ungern och andra östeuropeiska EU-länder, frivilligt skulle ge upp sin främsta komparativa fördel på EU:s inre marknad, dvs. låga löner. Och om inte samtliga 28 medlemsländers regeringar och parlament stödjer förslaget om ett socialt protokoll så är det kört.

Gösta Torstensson

Bild: ROBERT NYBERG

En ny stor koalition möter motstånd inom SPD

Endast 70 procent av de röstberättigade gick till valurnorna i det tyska parlamentsvalet i september, det näst lägsta valdeltagandet sedan 1945. Utgången av valet har försvagat förutsättningarna för en ny regering. Visserligen triumferade Angela Merkel och CDU-CSU, men samtidigt åkte den tidigare koalitionspartnern Liberaldemokraterna ur förbundsdagen. Tyskland och Europa väntar ännu på en ny regering. CDU har nu i slutet av oktober inlett förhandlingar med de tyska socialdemokraterna för att bilda en stor koalitionsregering. Detta efter det att ett rådslag inom SPD med stor majoritet den 20 oktober sagt ja till att inleda förhandlingar.

Men detta är inte särskilt populärt bland SPDs gräsrotter. På möten i Berlin, Frankfurt och Düsseldorf förklarade redan 15 september medlemmar i SPD ”vi accepterar inte att man berövar oss rätten att låta våra röster höras i SPD, vårt parti”.

H-W Schuster, ordförande i SPDs arbetarkommission i Düsseldorf och som deltog i Tarragonakonferensen i mars, säger till den franska veckotidningen Information Ouvrière: ”För SPD, det traditionella arbetarpartiet, är att på nytt sätta sig i en stor koalition en dödlig fara, en fara för hela arbetarrörelsen, då SPD har som uppgift inom en sådan ram att integrera DGB:s ledning [tyska LO] i en social dialog”. Angela Merkel har redan förannonserat ”en allians för anställning” mellan de sociala parterna och regeringen.

Efter den senaste stora koalitionen med CDU fick SPD 2009 betala priset med sitt sämsta valresultat någonsin efter att partiet stött Merkels politik för att till varje pris rädda euron och bankerna. Om SPD på nytt sätter sig i en stor ny koalition kommer partiet att konfronteras med en växande inre opposition. SPDs regionala organisationer i Nord-Rhein Westfalen, Saarland, Berlin, Sachsen, ett tiotal stora städer i det industriellt viktiga Ruhrområdet som Duisburg, Dortmund, Köln, Düsseldorf är alla emot en stor koalition.

Det är bakom uttalandet ”Nej till den stora koalitionen och fullföljandet av den politiska agendan att rädda euron” som fackföreningsaktiva och medlemmar i SPD agerar, säger Schuster.

Och han tillägger att kampen i fackföreningarna är särskilt viktig. För DGBs ledning vill att Merkel och SPD ska bilda en regering som skall göra det ”socialt acceptabelt” att rädda euron och besluta om ”korrigerande åtgärder”.

”SPD måste förmås att bryta med åtstramningspolitiken”, säger Schuster, och hänvisar till uttalandet: ”Det är nödvändigt att ha modet att bryta mot diktaten i EU:s fördrag och Trojkan för att öppna upp vägen för att återta folkens suveränitet, ett nödvändigt villkor för att bygga en fri och förtrolig union av alla folk i Europa”.

Jan-Erik Gustafsson

Att blåsa liv i den demokratiska tanken

De senaste 30-40 åren har varit en tid av politiska nederlag. Genom globaliseringens framfart har själva det politiska syret för demokratiska rörelser och dess geografiska representation i självständiga stater tunnats ut. Att åter blåsa liv i den demokratiska tanken och dess ramverk i en självständig stat det är vår stora uppgift.

Allt väsentligt som Folkrörelsen Nej till EU sagt om följderna av en EU-anslutning har infridats med marginal, vårt politiska CV är rent men framgångarna få. Vi har trots allt överlevt, bara det är en bragd att fira när vi nu närmar oss det 20:e året av EU-slaveri. Dessbättre slipper vi genom det svenska folkets uppslutning kring kronan alla problem med Euron som kommer att tillta allt som skuldkrisen förvärras.

Men hur ser framtiden ut, hur ser det politiska och ekonomiska landskap ut vi har att navigera i och försöka utnyttja till vårt nationella projekts fördel. När jag ser mig om är det framför allt en faktor som har fångat mig de senaste åren och det är skuld och finanskrisen, dess omfattning och långvarighet, den är nu inne på sitt 6 år. Denna kris är ingen konjunktursvacka, det är ingen liten kasinobubbla orsakad av finanssystemets avreglering eller obalanser. Det är ingen kris som låter sig förklaras som en överproduktionskris.

Det som kännetecknar den pågående krisen är den enorma skuldsättningen. Alla Europas nationer är skuldsatta. Greklands ekonomi har redan fallit samman under bankernas manipulationer, men flera står på tur och är redan hårt vingklippta, Spanien, Portugal, Italien. Men även Sverige är hårt skuldbelastat, vår privata skuld är

faktiskt bland de högsta i Europa. En talande siffra är den genomsnittliga amorteringstiden på fastighetslån, nu c:a 130 år.

Men hur kan det komma sig att krisen inte åtgärdas, att den bara ökar i skuldtal, att räntan sjunker i takt med det, men att ändå inget hjälper. Ekonomerna från finanssektorn är trots de 6 åren av betänketid lika svarslösa som de var oförmögna att förutsäga dess ankomst. Anledningen att nationalekonomerna varken ser eller förstår beror på att de i sina teorier uteslutit det finansiella systemet. Bankerna får helt enkelt inte röras.

Det är i bankernas sätt att fungera som är själva orsaken till krisen. Den skulduppbyggnad som förlamar ekonomin skapas av bankerna vid beviljande av lån, det känner alla till, men det är tre omständigheter kring bankernas utlåning som gör systemet helt dysfunktionellt.

Bankerna har inte de pengar de lånar ut, de skapas alltid då lån förmedlas och det ur tomma intet, genom att siffror trycks in på en dataskärm. Bakom siffrorna finns endast kravet på att banken skall ha en kapitaltäckning motsvarande 2880 kr. för att låna ut en miljon.

Skulderna är samtidigt vår valutas penningmängd, det är på detta sätt den skapas. Åtminstone 96 procent, resten är de riktiga pengarna, sedlarna och mynten.

När så lånen amorteras och räntor betalas, minskar penningmängden i samma grad. Nu måste nya lån tas för att den för ekonomins funktion nödvändiga penningmängden skall upprätthållas.

Det är detta system som fått härja ostört sedan början av 70-talet då dollarns knytning till guldet avskaffades, och det är skulduppbyggnaden under denna långa tid som nu förlamar hela ekonomin.

För att ett valutaområde som Sverige skall göra sig oberoende av bankernas skuldnät måste bankerna fräntas möjligheten att skapa pengar ur tomma intet. Behöver bankerna mer likviditet får de gå till landets riksbank för att låna upp vad som behövs. Den lagliga regimen är den samhällsinstitution som skapar pengarna och sätter dem i rörelse till allas förmån lika.

Dessa kunskaper om hur penningssystem fungerar är livsviktiga för varje politisk rörelse oavsett färg. Det anmärkningsvärda är dock att inget av våra riksdagspartier omfattar dessa lärdomar. Det finns därmed inget parti av betydelse som skulle kunna leda ett Sverige ut ur EU och därefter upprätta en ekonomi som kan motstå

finansiella angrepp och försvara vår suveränitet.

Folkrörelsen Nej till EU med målsättning om ett fritt och suveränt Sverige behöver dessa kunskaper om banker och penningssystem för att åter göra visionen om ett självständigt Sverige trovärdigt.

Evert Larsson

Norwegianstrejk avblåst

Det blir ingen strejk bland Norwegianers piloter. Piloterna och det norska flygbolaget är eniga om ett nytt avtal, skriver fackförbundet Parat på sin hemsida.

Norwegian har fått hård kritik från fackligt håll. Nyligen kom uppgifter om thailändska kabinanställda med en grundlön på 3.000 kronor. Det är inget annat än ren och skär social dumpning anser Parat och norska LO har uppmanat till bojkott av Norwegian.

Strejkhottet över Norwegian gällde piloternas anställningsvillkor när flygbolaget vill starta egna dotterbolag i olika länder. Norwegian ville att de skandinaviska piloterna skulle lämna sina nuvarande anställningar och i stället anställas i koncernens bemanningsföretag.

Härda förhandlingar med bolaget gav dock ett gemensamt kollektivavtal i Skandinavien, oavhängigt den globala omorganisation Norwegian genomför. Avtalet gäller 687 piloter som i och med detta har anställningsgaranti, det vill säga att de är garanterade jobb ett år framåt.

Gösta Torstensson

Stöd Folkrörelsen Nej till EU:s kampanjfond. Sätt in ett valfritt belopp på plusgiro 603 95 78 - 7.

Storföretag tar makten över offentliga tjänster

Ett nytt globalt handelsavtal, TISA, förhandlas just nu i det tysta. Det väntas öppna upp för avregleringar av offentliga tjänster i en omfattning som vi aldrig tidigare sett.

2012 lanserade ett 50-tal länder i Världshandelsorganisationen [WTO], däribland USA och de då 27-EU-länderna, hemliga samtal om ett avtal om utökad avreglering av handel inom alla tjänstesektorer, inklusive offentliga tjänster som sjukvård, vatten- och energiförsörjning, utbildning, miljöskydd med mera.

TISA-avtalet väntas minska regeringarnas möjligheter att reglera, upphandla och erbjuda tjänster och begränsa de politiska möjligheterna att verka för bland annat sociala, ekonomiska och miljörelaterade mål.

Enligt WTO:s Allmänna tjänstehandelsavtal [GATS] kan länderna välja vilka tjänster man vill avreglera. Enligt förslaget till TISA-avtal kommer länderna åta sig att avreglera upp till 90 procent av alla tjänstesektorer.

– Avtalet kommer att medföra lagändringar som styr alla typer av tjänster från målet att tjäna medborgarnas intressen till att tjäna privata utländska företags vinstintressen, säger Rosa Pavanelli, generalsekreterare för det globala facket för offentliganställda, PSI [Public Services International].

Det föreslagna avtalet är ett direkt resultat av ett lobbyarbete som utförts av transnationella koncerner inom bank, energi, försäkring, telekommunikationer, transport, vatten och andra tjänstesektorer.

Det kompakta hemlighetsmakeriet kring förhandlingarna är något som starkt kritiserats av PSI, som menar att storföretagen däremot kan fastställa dagordningen och får tillgång till möteshandlingarna.

– Vi är starkt kritiska mot dessa hemliga förhandlingar som syftar till att öka globala storföretags kontroll över offentliga tjänster och hindra de nationella regeringarnas möjligheter att reglera dessa, säger Rosa Pavanelli, PSI:s generalsekreterare.

Miljöpartiets EU-parlamentariker Carl Schlyter riktar stark kritik mot att den svenska regeringen bidrar till hemlighetsmakeriet.

– Vi anser att förhandlingarna borde avbrytas

omedelbart och börja om igen med ett nytt förhandlingsmandat. TISA ligger i linje med industrins strategi att via internationella handelsavtal underminera framtida möjligheter till avreglering på nationell nivå, säger Carl Schlyter till ECT Stockholm.

Gösta Torstensson

Finland ratificerar nya ILO-konventionen

Den 5 september trädde ILO:s konvention nr 189 om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare i kraft. I juni i år beslöt dessutom EU:s ministerråd att medlemsstaterna får ratificera konventionen [sic!]. Finland är redan på väg att göra det. Däremot är det långt ifrån klart om Sverige kommer att ratificera den.

53 miljoner människor i världen arbetar i andra människors hushåll. Av dessa är 83 procent kvinnor och många barn. Det regelverk som är tillämpligt på dem är ofta mycket bristfälligt, och det var en stor landvinning när ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare antogs 2011.

Hittills har tio stater ratificerat den, varav två EU-länder. Senast 18 månader efter att en konvention antagits ska medlemsstaternas regeringar enligt ILO:s konstitution meddela de folkvalda hur regeringen ser på ratifikationsfrågan. Något sådant besked har ännu inte lämnats av den svenska regeringen. En skrivelse till riksdagen är dock aviserad till december 2013.

Vissa ledtrådar inför det svenska ställningstagandet kan dock hämtas från behandlingen i den svenska ILO-kommittén, som har i uppdrag att bereda frågor om ratifikation av ILO-konventioner. När det gällde konventionen om hushållsarbetare skrev den i sitt yttrande till regeringen att det finns oklarheter som måste analyseras ytterligare innan ratifikation kan övervägas.

Inom den svenska tjänstesektorn och vården förekommer exempelvis kollektivavtal som inte uppfyller konventionens krav. Det är oklart i vilken mån det går att undanta dessa arbetstagare vid ratifikationen. Arbetsmarknadens parter är splittrade. Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting stödjer inte en ratifikation medan LO, TCO och SACO förespråkar att eventuella hinder för ratifikation ska undanröjas.

Gösta Torstensson

Baktankar från en EU-rabulist

EN GRUPP OM ARTON KÄNDA nej-aktivister från folkomröstningen om euron 2003 uppmanar riksdagsledamöter att motionera om att grundlagsskydda den svenska kronan.

Eva Nisser, en av initiativtagarna, säger att ”förslaget är en säkerhetsåtgärd för att det inte ska vara möjligt att med enkel majoritet i riksdagen fatta ett sådant beslut. Det är ett skydd som politikerna indirekt har lovat svenska folket. Men de har vare sig infört ett grundlagsskydd eller ens diskuterat att Sverige ska ha ett formellt undantag i EU mot euron”.

Bland de undertecknande finns även industrimannen Rune Andersson, statsvetaren Drude Dahlerup och Junilistans tidigare EU-parlamentariker Nils Lundgren.

Initiativtagarna föreslår att meningen ”Penningenhetsen i Sverige kallas krona och delas i etthundra öre.” skrivs in i grundlagen [regeringsformen 9:14].

FEM AV EU-LÄNDERNA TAR EMOT 70 procent av de asylsökande – Tyskland, Frankrike, Sverige, Belgien och Storbritannien. Övriga 23 EU-länder står för långt mindre än en tredjedel. Det är ändå bara en rännil av de miljontals som flytt sina hem runt om i världen. De flesta finns i flyktingsläger utan hopp om att kunna ta sig till Europa.

”Vi är väldigt beroende av det som händer här nere. 60-70 procent av den lagstiftning som påverkar svenska företag har sitt ursprung i Bryssel”, säger Jonas Berggren, chef för Svenskt Näringslivs lobbykontor i Bryssel. [Europa-portalen 1 november].

TIDNINGEN RIKSDAG & DEPARTEMENT har granskat drygt 1.300 förslag som de svenska regeringarna har lagt fram sedan 2005 och kommit till slutsatsen att andelen regeringspropositioner som är en direkt följd av politiska beslut inom EU:s institutioner har ökat under de senaste åren.

2012 uppgick andelen regeringsförslag som har sitt ursprung i EU-institutionerna till 56 stycken, drygt 43 procent av alla propositioner. Detta skall jämföras med drygt 28 procent 2010. Sett över en längre period, från 2005 till 2012, är ökningen runt 15 procentenheter.

Av de 104 propositioner som lämnats hittills under 2013 är nära en tredjedel EU-relaterade. Förutom beslut om nya lagar i EU:s ministerråd/parlament handlar regeringsförslagen om att anpassa svenska lagar efter anvisningar från EU-kommissionen och EU-domstolen.

För riksdagen gäller det bara att verkställa vad regeringsföreträdare i ministerrådet och de, av en minoritet väljare, valda i EU-parlamentet har beslutat. Alltså, i princip sätter riksdagen bara sin stämpel på besluten. Även om en majoritet i riksdagen är av en annan uppfattning. Så fungerar EU i ett nötskal.

SVENSKA DAGBLADETS NÄRINGSLIVSDEL rapporterar den 31 oktober att ”EU-kommissionens index för det ekonomiska stämningsläget i eurozonen har stigit till 97,8 i oktober, upp från 96,9 i september. Det är den högsta nivån på ett och ett halvt år”.

Jag vill inte vara någon glädjedödare, men innan vi slår klackarna i taket, kanske vi ska ägna en tanke åt ”stämningsläget” bland de 19,447 miljoner personer i euroområdet som enligt Eurostat var arbetslösa i september.

NYLIGEN TILLTRÄDDE DEN NYA NORSKA högerregeringen där Fremskrittspartiet [FrP] får sju [av 18] ministerposter, inklusive tunga poster som finans- och justitieminister. För första gången sitter ett högerpopulistiskt och främlingsfientligt parti i en nordisk regering.

Till skillnad från exempelvis Sverige-demokraterna, som drivs av en fascistisk ideologi och har sina rötter i efterkrigstidens nazism, är FrP ett högerpopulistiskt parti som i det närmaste kan jämföras med Ny Demokrati.

”Samtidigt är de mycket mer rasistiska än vissa andra fascistiska partier i Europa”, säger Henrik Arnstad, expert på fascistiska ideologier, till Fria Tidningen. Avsaknaden av en nazistisk bakgrund gör att FrP i praktiken kan vara grovt rasistiska men slå ifrån sig och säga ”vi har inget med Hitler att göra”, menar Henrik Arnstad.

Han fortsätter: ”Rasism skapas aktivt av rasistiska grupperingar, individer och aktörer och deras mål är att rasismen ska bli norm i samhället. Så långt har det nu gått i Norge.”

Gösta Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.